

กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในบทเพลงของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ภัททิรา วิทาวภิญโญ

สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ใช้สื่อแทนทรศนะในการกำกับและควบคุมพฤติกรรมของประชาชนในสังคมผ่านบทเพลงเพื่อความสงบให้ประเทศไทย โดยใช้หลักการวิเคราะห์เชิงวาทศาสตร์ในมิติทางด้านภาษาผลสนกับการวิเคราะห์วาทกรรมในมิติทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า บทเพลงเพื่อความสงบให้ประเทศไทยมีการใช้กลวิธีทางภาษาและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการสร้างความเข้าใจ และการให้ความมั่นใจในการกำกับและควบคุมพฤติกรรมของประชาชนในสังคมด้วยกลวิธีต่าง ๆ อันประกอบไปด้วย (1) กลวิธีทางศัพท์ เพื่อแสดงสภาพและระดับความสัมพันธ์ ตลอดจนความสำคัญในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ร่วมสื่อสาร (2) กลวิธีทางวาทศาสตร์และวาทกรรมเพื่อสื่อความถึงนัยเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ปรากฏมาก่อนหน้า และเป็นการแฝงเจตนาของผู้สื่อสารในดับท้านความคิดเห็นและความคาดหวัง รวมถึงตอกย้ำให้ผู้รับสารเกิดความมั่นใจในความมั่นคงปลอดภัย และ (3) กลวิธีทางวาทศิลป์ โดยใช้บทประพันธ์ซึ่งต้องอาศัยคุณสมบัติทางเสียงและถ้อยคำมาร้อยเรียงให้เกิดความไพเราะ อันเป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้รับสารจดจำได้ง่ายและมีความคงทน

คำสำคัญ กลวิธีทางวาทศาสตร์และวาทกรรม กลวิธีทางภาษา การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

Language Strategies Used in the Patriotic Song of Thailand's National Council for Peace and Order - NCPO

Phatthira Withawaphinyo

Abstract

This article presents language strategies used in the patriotic song, *Returning Happiness to Thailand*, which the Thailand's military junta, also known as Thailand's National Council for Peace and Order (NCPO), used to represent their perspectives in directing and regulating Thai people's behavior. Through pragmatic and social discourse analysis, it was found that the Thai lyrics have employed language strategies that foster reconciliation and assurance of the Junta's regulations. The three main strategies include 1) lexical strategy illustrating social conditions and levels of relationship as well as the importance of social and cultural discourse between interlocutors; 2) discourse-pragmatic strategies that convey the implications of the incident that occurred previously and the underlying intent and expectation of the sender of the text to assure security; and 3) rhetorical strategy using vocal features and verses that leave a memorable and lasting impression.

Keywords: Discourse – Pragmatic Strategies, Language strategies, Social Interaction

1. บทนำ

นับจากที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เข้ามามีบทบาทดูแลการบริหารประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เป็นต้นมา ได้ส่งผลให้เกิดกระแสแห่งความหลากหลายทางทรรศนะของประชาชนในสังคมที่มีต่อการดำเนินการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่างชัดเจนและทั่วถึงไปสู่ประชาชนในทุกพื้นที่ของประเทศไทยจึงถือเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติจะต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพของประเทศ นอกจากการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นทางการในรูปแบบต่างๆ ผ่านสื่อมวลชนแล้ว การนำกิจกรรมบันเทิง เช่น บทเพลง มาใช้เพื่อถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับเหตุและผลของการเข้ามามีบทบาทดูแลประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอันจะช่วยลดความตึงเครียดของการรับข้อมูลข่าวสารจากสถานการณ์ดังกล่าวลงได้ ดังที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้กล่าวว่า วันที่ที่ทหารเข้ามามีอำนาจดำเนินการเพื่ออำนวยความสะดวกให้ทุกคน เป็นการมาพูดคุยกัน จำเป็นอยู่บ้างที่ต้องมีการใช้กิจกรรมหลายๆ อย่างเข้ามาช่วย เช่น ดนตรี บันเทิง เพื่อให้ประชาชนได้รู้สึกผ่อนคลายไม่รู้สึกรำคาญกดดัน ไม่เช่นนั้นก็ยากเกินไป (ไทยคู่ฟ้า, 2557, น. 23)

แนวคิดเกี่ยวกับการลดความรุนแรงด้วยการใช้ดนตรีและบทกวีมีความสอดคล้องกับการใช้ดนตรีบำบัดในผู้ป่วย เช่น การศึกษาที่พบว่าดนตรีมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจของมนุษย์ สามารถนำมาใช้ร่วมกับการรักษาทางการแพทย์ได้ผลดีในเรื่องความเจ็บปวด ลดความวิตกกังวล ความกลัว เพิ่มกำลังการเคลื่อนไหว สร้างแรงจูงใจให้เกิดสติ ความนึกคิด อารมณ์ และจิตใจที่ดี ช่วยทำให้ร่างกายสดชื่นแข็งแรง ผ่อนคลาย และเป็นสุขได้ (Buckwalter et al., 1985) นอกจากนั้นยังมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำดนตรีมาใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมและการปรับสภาพแวดล้อมซึ่งผลการศึกษาพบว่า การใช้ดนตรีบำบัดนั้นจะช่วยปรับสภาพจิตใจให้อยู่ในสภาวะสมดุล มีมุมมองในเชิงบวกและเป็นการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ลดความวิตกกังวลแก่ผู้ป่วยได้ (ชุดิมา, 2554) การใช้ดนตรีบำบัดสามารถนำทั้งดนตรีประเภทบรรเลงและประเภทบทเพลงที่มีคำร้องมาใช้ โดยเฉพาะในบทเพลงซึ่งมีเนื้อหาที่ไพเราะ โดยการเลือกสรรภาษาและถ้อยคำที่บรรจุลงในท่วงทำนองของดนตรีเพื่อหลอมรวมให้เป็นบทเพลง บทเพลงแต่ละเพลงนั้น ผู้ประพันธ์ย่อมมีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารทรรศนะในสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปยังผู้ฟังซึ่งก็คือผู้รับสาร เพื่อให้เกิดสัมผัสฤทธิ์ผลตามที่ผู้ส่งสารมุ่งหวังโดยอาศัยคุณลักษณะสำคัญอันได้แก่ การสรรถ้อยคำที่มีความหมายและความไพเราะของเสียงสัมผัสคล้องจอง ประกอบกับรูปแบบโครงสร้างประโยคที่มีความกระชับไม่ซับซ้อนมาผสานเข้ากับท่วงทำนองที่นอกจากจะสามารถทำให้ผู้รับสารจดจำได้ง่าย ยังทำให้เกิดความทรงจำด้านความจำของผู้รับสารได้ดี นอกจากนี้การสื่อสารผ่านบทเพลงยังเป็นการกล่อมเกลาด้านอารมณ์และพฤติกรรมของผู้รับสารให้คล้อยตามทรรศนะของผู้ส่งสารโดยปราศจากความรุนแรงอีกด้วย เมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้นำบทเพลง “คืนความสุขให้ประเทศไทย” ซึ่งเป็นบทประพันธ์ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มาใช้เผยแพร่เพื่อสร้างความสุขและสื่อทรรศนะต่อการเข้ามามีบทบาทดูแลประเทศไทยจึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ ในประเด็นของการใช้กลวิธีทางภาษาที่สื่อแทนทรรศนะในการกำกับและควบคุม

พฤติกรรมของประชาชนในสังคมผ่านบทเพลง “คืนความสุขให้ประเทศไทย” โดยใช้หลักการวิเคราะห์เชิงวัฒนธรรมในมิติทางด้านภาษาผานกับการวิเคราะห์วาทกรรมในมิติทางสังคม

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในบทเพลงของคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้หลักการวิเคราะห์เชิงวัฒนธรรมในมิติทางด้านภาษาผานกับการวิเคราะห์วาทกรรมในมิติทางสังคมจากหลักคิดที่ว่าเมื่อมนุษย์ในสังคมต้องอาศัยการสื่อสารในการดำรงอยู่และสืบต่อวัฒนธรรมตลอดจนการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมผ่านการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ มนุษย์จึงไม่อาจอยู่รอดโดยไม่มีภาษา เพราะภาษาเป็นสิ่งที่หล่อหลอมมนุษย์ไว้ด้วยกันให้เป็นสังคม มนุษย์ใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์เล่าเรื่องราวแก้ปัญหา สื่ออารมณ์ความรู้สึกตลอดจนความขัดแย้งต่างๆ ขณะเดียวกันมนุษย์ก็อาจถูกครอบงำหรือตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของภาษาในสังคมนั้น ไม่ถึงขั้นใดก็ถึงขั้นหนึ่ง ดังนั้น ภาษา สังคมและการสื่อสารจึงผูกโยงร้อยรัดเป็นเรื่องเดียวกัน (กฤษฎาวรรณ และ จันทิมา, 2549) กล่าวได้ว่า การใช้ภาษาเพื่อสื่อสารก็คือการให้ความหมายต่อสรรพสิ่งในสังคม โดยภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้คนในสังคมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน การทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและความหมายจึงเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจสังคมมนุษย์เช่นกัน ซึ่งการให้นิยามเกี่ยวกับภาษาดังนี้ สอดคล้องกับที่ ฟูโกต์ (1972) ได้อธิบายว่าระบบและกระบวนการในการสร้างผลิตเอกลักษณ์ และความหมาย ให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคมที่ห่อหุ้มเราอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจริง อำนาจหรือตัวตนของเราเองก็คือระบบของวาทกรรม วาทกรรมในทัศนะของฟูโกต์ เป็นมากกว่าเรื่องของภาษา คำพูด และการตีความ โดยภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรม (Discursive Practice) จะรวมเอาจารีตปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อ คุณค่า และสถาบันต่างๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ไว้ด้วย นอกจากนี้วาทกรรมยังทำหน้าที่สร้างความชอบธรรมให้ตนเองโดยการสถาปนาความเป็นวาทกรรมหลัก ควบคุมวาทกรรมอื่น (controlling and delimiting discourse) ด้วยการตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้างโดยใช้กลไกในการวิพากษ์วิจารณ์ชดวาทกรรมอื่นให้หมดความถูกต้อง ขณะเดียวกันวาทกรรมก็ยังทำหน้าที่แบ่งแยก เก็บกีด ปิดกั้น (another principle of exclusion) มีให้เอกลักษณ์และความหมายบางอย่างเกิดขึ้น หรือทำให้เอกลักษณ์และความหมายของบางอย่างที่ดำรงอยู่แล้วในสังคม เลือนหายไปได้พร้อมๆ กันด้วย และด้วยแนวคิดข้างต้นนี้ กล่าวได้ว่า การที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้นำบทเพลง “คืนความสุขให้ประเทศไทย” มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสื่อสารไปยังสมาชิกในสังคมนั้น จัดเป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมที่อาศัยกลไกของการครอบครองอำนาจเพื่อสร้างความชอบธรรมให้การกำกับและควบคุมวิถีปฏิบัติของสมาชิกในสังคมกลายเป็นวาทกรรมที่มีความถูกต้องรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์และทฤษฎีของคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการก้าวเข้ามากำกับดูแลและบริหารประเทศไทยในขณะนั้น จึงควรศึกษาถึงกลวิธีทางภาษาคู่ขนานไปกับการวิเคราะห์ปฏิบัติการของวาทกรรมด้วยเช่นกัน

2.1 วาทกรรมวิเคราะห์ (Discourse Analysis)

การวิเคราะห์วาทกรรมจัดเป็นการศึกษาสังคมผ่านภาษาแนวทางหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความหมาย โดยปรากฏในรูปแบบของความคิดหรือกรอบความคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งแสดงออกผ่านทาง การพูดและการเขียนที่รายล้อมอยู่ในวิถีชีวิตประจำวันของผู้คน โดยวาทกรรมเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึง กระบวนการในการมองโลกหรือการจัดการวิธีคิดของผู้คนในแต่ละยุคสมัย วาทกรรมแต่ละเรื่องต่างมี ระบบในการอธิบายหรือบอกเล่าความจริงที่แตกต่างกันไป ดังนั้น ในการกล่าวถึงเรื่องเดียวกันจึง ประกอบด้วยวาทกรรมหลายชุดที่เกี่ยวข้องและวาทกรรมแต่ละชุดอาจประกอบไปด้วยการยอมรับหรือ ปฏิเสธวาทกรรมอีกชุดหนึ่งก็ได้ ดังที่ ไชยรัฐ เจริญสินโอฬาร (2542) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรม ไว้ว่า วาทกรรมเป็นเหมือนประดิษฐกรรมที่ประกอบสร้างขึ้นท่ามกลางความหลากหลายในสังคมและ สามารถจะถูกหรือสร้างใหม่เพื่อสื่อแทนบางสิ่งบางอย่างได้ตลอดเวลาที่บุคคลและสรรพสิ่งต่าง ๆ ใน สังคมยังมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน การมองวาทกรรมในฐานะเป็นรูปแบบหนึ่งของวิถีปฏิบัติทางสังคมเช่นนี้จึงทำให้วาทกรรมมีนัยเป็นนามธรรมมากขึ้นและต้องเกี่ยวข้องกับระบบโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งจะมี เรื่องของอำนาจและอุดมการณ์แฝงอยู่ ซึ่งอุดมการณ์ที่ปรากฏอยู่ในสังคมมิได้มีอยู่หรือเป็นอยู่ตาม ธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างหรือปั้นแต่งทำให้เกิดขึ้นและดูเหมือนเป็นธรรมชาติ ส่วนใหญ่การ ประกอบสร้างจะทำโดยกลุ่มผู้มีอำนาจผ่านการใช้ภาษาทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาผ่านการใช้สื่อเพื่อ นำเสนอและผลิตซ้ำจนสิ่งที่ถูกปั้นแต่งกลายเป็นความจริง (สรณี และคณะ, 2547) ด้วยเหตุนี้ วาทกรรม ที่มีนัยนามธรรมจึงมักอยู่ในรูปของวาทกรรมเชิงสถาบัน หรือวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคม ที่แฝงอุดมการณ์บางอย่าง เช่น วาทกรรมการเมือง วาทกรรมการแพทย์ วาทกรรมเอดส์ วาทกรรม ความยากจน เป็นต้น ซึ่งเท่ากับว่า วาทกรรมมิได้เป็นเพียงสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นในฐานะเป็นภาษาที่ถูกใช้ในสังคม เท่านั้น แต่ตัววาทกรรมเองยังทำให้เกิดภาษาหรือกิจกรรมอื่นๆ ขึ้นมาในสังคมอีกด้วย (จันทิมา, 2549)

กล่าวได้ว่า วาทกรรมเป็นตัวแทนทางความคิดผ่านภาษาและสัญลักษณ์ (นัทธนัย, 2557, น.161) อีกทั้งวาทกรรมเกิดขึ้นเนื่องเพราะการปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคม ขณะเดียวกันโครงสร้างและ ระบบทางสังคมก็มีผลต่อวิถีปฏิบัติของคนในสังคมด้วย เท่ากับว่า วาทกรรมส่งผลต่อการกระทำของ มนุษย์ด้วยเช่นกัน วาทกรรมจึงต้องเกี่ยวข้องกับระบบและโครงสร้างทางสังคมวัฒนธรรมซึ่งมีอำนาจและ อุดมการณ์แฝงอยู่ (กฤษดาธารณ และจันทิมา, 2549, น. 9) ดังนั้น เมื่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมกับ บริบทต่างๆ ในสังคมจัดเป็นตัวกำหนดรูปแบบหรือแนวคิดของผู้คนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และยังส่งผลให้เกิด การวิพากษ์สังคมอีกด้วย การนำวาทกรรมมาเป็นองค์ประกอบในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ เกิดขึ้นและรวมถึงการวิเคราะห์กระบวนการทางสังคมที่ก่อให้เกิดวาทกรรมจึงต้องศึกษาโดยเชื่อมโยง ประสานระหว่างการวิเคราะห์ “มิติทางภาษา” และ “มิติทางสังคม” เข้าด้วยกัน โดยแนวคิดที่สอดคล้อง กับแนวทางการวิเคราะห์ดังกล่าว คือ วัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics)

2.2 วัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics)

วาทวิทยาเป็นศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาโดยไม่คำนึงว่าการใช้นั้นจะถูกไวยกรณ์หรือไม่ แต่จะมุ่งเน้นศึกษาบทบาทของบริบทในการตีความด้านความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและผู้ใช้ภาษา วาทวิทยาให้ความสำคัญกับปรากฏการณ์ทางสังคม และเชื่อว่าภาษาเป็นเครื่องมือที่ทำให้เราเข้าใจสังคมได้ดีขึ้น การศึกษาภาษาตามแนววาทวิทยาจึงครอบคลุมไปถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปริชาณ สังคม และวัฒนธรรม เรียกว่าวาทวิทยาปฏิบัติศาสตร์มหัพภาค (macropragmatic) ซึ่งให้ความสำคัญกับเกี่ยวกับเงื่อนไขในสังคม เช่น อำนาจและอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในการใช้ภาษาของสถาบันต่างๆ หรือที่เรียกว่า วาทกรรม เช่น สื่อมวลชน การศึกษา ศาสนา การเมือง การศึกษา (กฤษฎาวรรณ และธีรานุช, 2551, น. 174) นอกจากวาทวิทยาปฏิบัติศาสตร์จะเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาแล้ว ยังให้ความสำคัญกับเงื่อนไขที่แอบแฝงทางสังคม เช่น อำนาจและต้นทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลถึงการกดขี่ทางภาษา (linguistic repression) การให้อำนาจทางภาษาแก่ผู้ที่มีสถานภาพและบทบาททางสังคมที่สูงกว่า เช่น ภาษาระหว่างแพทย์กับคนไข้ ภาษาระหว่างอาจารย์กับศิษย์ หรือภาษาระหว่างนักการเมืองกับประชาชน เป็นต้น ซึ่งภาวะการใช้ภาษาในลักษณะนี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงอำนาจและอุดมการณ์ในการกดขี่ที่แอบแฝงอยู่ในการใช้ภาษาทั้งสิ้น

การศึกษาภาษาในวาทวิทยาปฏิบัติศาสตร์ประกอบไปด้วยหลักการปลีกย่อยมากมาย เช่น หลักการทางวาทกรรม (speech act) หลักการความร่วมมือในการสื่อสาร (co-operative principles) หลักความสุภาพ (politeness strategies) เป็นต้น ในงานวิจัยนี้นำหลักการเกี่ยวกับวาทกรรม และการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา ร่วมกับแนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรมวิเคราะห์ (discourse analysis) มาใช้เพื่อทำความเข้าใจความหมายของข้อความที่ถูกนำมาใช้สื่อสารในบทเพลง "คืนความสุขให้ประเทศไทย" ว่าประกอบไปด้วยกลวิธีทางภาษาในรูปแบบใดรวมถึงมีการสื่อสารความด้านอำนาจและอุดมการณ์ของผู้สื่อสารแฝงอยู่ในข้อความดังกล่าวหรือไม่

2.3 กลวิธีทางภาษาและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ภาษาที่คนเราเลือกใช้สื่อสารในตัวตนนั้น นอกจากจะทำหน้าที่สื่อแทนความคิด (ideational representation) และสื่อแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม (interpersonal representation) แล้วยังมีเจตนาและอำนาจในเชิงความคิดบางอย่างแฝงอยู่ด้วย (van Dijk, 1977, อ้างถึงใน จันทิมา, 2557, น. 197) การตีความสารในตัวตนหนึ่ง ๆ จึงไม่อาจพิจารณาเฉพาะรูปประโยคตามโครงสร้างทางภาษาเพราะในตัวตนหนึ่ง ๆ ถ้อยคำที่ปรากฏอยู่ไม่ได้มีเพียงการประกอบขึ้นตามระบบของไวยากรณ์ในภาษาแต่ละภาษาเพื่อสื่อความให้เข้าใจได้เท่านั้น แต่ในตัวตนยังแสดงถึงความเกี่ยวพันขององค์ประกอบในการสื่อสาร อันหมายถึง บุคคล เหตุการณ์หรือสิ่งที่มีขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วในสังคม ซึ่งได้รับการสื่อความขึ้นใหม่ในรูปแบบของตัวตนประกอบด้วยคำและถ้อยคำที่ผ่านการเลือกและเรียบเรียงขึ้นอย่างมีระบบตามหลักการของกลุ่มภาษาศาสตร์ระบบ-หน้าที่ (Systemic Functional Linguistics) เพื่อสื่อความหมายตามหน้าที่หลักของภาษา 3 ประการ ได้แก่ 1) หน้าที่ด้านระหว่างบุคคล (interpersonal) ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าในกิจกรรมการสื่อสารผ่านตัวตนนั้นมีผู้ร่วมสื่อสาร (participants) คือใครบ้าง ด้วยช่อง

ทางการสื่อสารอย่างไร 2) หน้าที่ด้านความคิด (ideational) อันเป็นการแสดงจุดมุ่งหมายบางอย่าง เช่น บอกเล่าประสบการณ์ โต้ตอบ เป็นต้น และ 3) หน้าที่ด้านตัวบท (textual) ซึ่งเป็นการจัดเรียงข้อความภายในตัวบทเพื่อสื่อสาร ดังนั้น ในตัวบทหนึ่งจึงเป็นแหล่งรวมของความสัมพันธ์ที่ประกอบไปด้วย ผู้ร่วมสื่อสารอันได้แก่ ผู้ส่งสารหรือผู้ผลิตกับผู้รับสารและมีเหตุการณ์หรือกิจกรรมทางสังคมบางอย่างเกิดขึ้นที่จะทำให้มีการนำเสนอความคิดและเรื่องราวต่างๆ ได้ รวมถึงมีระบบไวยากรณ์ในภาษาของผู้ร่วมสื่อสารที่จะทำให้เกิดการจัดเรียงถ้อยคำเพื่อใช้สื่อสารในกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม การเลือกใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในกิจกรรมทางสังคมของคนเรา ผู้พูดจึงต้องพยายามสร้างตัวบท ภาษาและเลือกใช้รูปภาษาให้สะดวกและเอื้อต่อการสื่อสารเพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของตนเองมากที่สุด (จันทิมา, 2557, น. 61)

ดังนั้น การทำความเข้าใจความหมายและหน้าที่ของสารที่ปรากฏเป็นข้อความในรูปแบบต่างๆ ระหว่างกระบวนการในการสื่อสาร นอกจากผู้ร่วมสื่อสาร อันได้แก่ ผู้ส่งสารซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และผู้รับสารซึ่งหมายถึงสมาชิกในสังคมไทย จะต้องทำความเข้าใจประเภทของข้อความและบริบทที่ข้อความนั้นๆ ปรากฏอยู่ การทำความเข้าใจความหมายและหน้าที่ของสารด้วยการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาจึงจัดเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้ผู้ร่วมสื่อสารสามารถตอบสนองต่อการสื่อสารได้อย่างรู้เท่าทันและเกิดสัมฤทธิ์ผล การศึกษาข้อความหรือตัวบทในบทเพลงตีความความสุขให้ประเทศไทยที่ได้รับการคัดสรรและเรียบเรียงถ้อยคำจากเหตุการณ์หรือสิ่งที่เคยมีหรือเกิดขึ้นแล้วในสังคมขึ้นมาใหม่ เพื่อใช้สื่อแทนความคิดและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสื่อสาร จึงต้องพิจารณาถึงหลักการดังกล่าว เช่น การวิเคราะห์ตัวบทในการทำหน้าที่ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของบริบททางกรรมในสังคมว่าประกอบไปด้วยกิจกรรมใดและเกี่ยวข้องกับใคร อย่างไรบ้าง นอกจากนั้นยังต้องพิจารณาถึงการสื่อแทนประเภทนี้ว่าแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจและอุดมการณ์ที่แฝงมากับตัวบทด้วยการกำหนดว่าใครมีบทบาทหรือสถานภาพในการสื่อสารนั้นๆ อย่างไรด้วย

3. ข้อมูลและวิธีการวิจัย

วัตถุประสงค์สำคัญของการศึกษาในครั้งนี้คือการแสดงให้เห็นถึงกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในบทเพลงตีความความสุขให้ประเทศไทยซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้สื่อแทนทรงคนในการกำกับและควบคุมพฤติกรรมของประชาชนในสังคม โดยใช้หลักการวิเคราะห์เชิงวัฒนธรรมในมิติทางด้านภาษามานับกับการวิเคราะห์ทางกรรมในมิติทางสังคม ผู้วิจัยจึงดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจตัวบทซึ่งหมายถึงบทเพลงตีความความสุขให้ประเทศไทยและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

3.2.1 นำตัวบทที่เป็นเนื้อหาในบทเพลงคืนความสุขให้ประเทศไทยมาพิจารณาโดยใช้เกณฑ์การแบ่งเป็นภาษาระดับข้อความ ได้จำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อความ

3.2.2 นำข้อความที่ได้มาวิเคราะห์โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามแนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์และวาทกรรมวิเคราะห์ โดยอิงแนวทางการวิเคราะห์และการอธิบายตามจันทิมมา อังคพนชกิจ (2557) เป็นหลัก

3.2.3 นำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาสรุปและอภิปรายผล

4. ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของบทเพลงคืนความสุขให้ประเทศไทย

เพลง “คืนความสุขให้ประเทศไทย” เป็นบทประพันธ์ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้รับการเรียบเรียงคำร้องและทำนองโดย นายวิเชียร ตันติพิมลพันธุ์ และขับร้องโดย กองดุริยางค์ทหารบก โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้เผยแพร่บทเพลงคืนความสุขให้ประเทศไทย เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557 ในรายการ “ได้ร่มธงไทย” ทางสถานีวิทยุกองทัพบก และต่อมาได้เผยแพร่ในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ

บทเพลง “คืนความสุขให้ประเทศไทย” ประกอบไปด้วยตัวบทที่เรียบเรียงขึ้นจากคำ วลี และประโยค ซึ่งผู้วิจัยใช้การแบ่งออกเป็นข้อความ รวมทั้งสิ้น 18 ข้อความ ดังต่อไปนี้

- (1) วันที่ชาติและองค์ราชา มวลประชายูมาพินัย
- (2) ขอดูแลคุ้มครองด้วยใจ นี่คือคำสัญญา
- (3) วันนั้นชาติเผชิญพาลภัย
- (4) ไฟลุกโชนขึ้นมายุครา
- (5) ขอเป็นคนที่เดินเข้ามา ไม่อาจให้สายไป
- (6) เพื่อนำรักกลับมา ต้องใช้เวลาเท่าไร
- (7) โปรด จรไรใต้หมอก จะข้ามผ่านความบาดหมาง
- (8) เราจะทำตามสัญญา
- (9) ขอเวลาอีกไม่นาน
- (10) แล้วแผ่นดินทั้งดงมาจะคืนกลับมา
- (11) เราจะทำอย่างซื่อตรง
- (12) ขอแค่เธอจงไว้วางใจและศรัทธา
- (13) แผ่นดินจะดีไม่ช้า
- (14) ขอคืนความสุขให้เธอ ประชาชน
- (15) วันนี้ต้องเห็นดีเห็นอยู่ก็รู้
- (16) จะขอสู้กับอันตราย
- (17) ชาติทหารไม่ยอมแพ้ฝ่าย นี่คือคำสัญญา
- (18) ความสุขจะคืนมา ประเทศไทย

4.2 กลวิธีทางภาษาในบทเพลงคืนความสุขให้ประเทศไทย

เมื่อพิจารณาตัวบทที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้สื่อสารไปยังประชาชนในบทเพลงคืนความสุขให้ประเทศไทย พบว่ามีการสื่อแทนความคิด อุดมการณ์ และวาทกรรมผ่านกลวิธีทางภาษา 3 กลวิธีด้วยกัน ได้แก่ กลวิธีทางศัพท์ กลวิธีทางจันปฏิบัติศาสตร์ และกลวิธีทางวาทศิลป์

1) กลวิธีทางศัพท์ (Lexicalization)

จันทิมา อังคพณชกิจ (2557) เสนอไว้ว่ากลวิธีทางศัพท์เป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อแทนความคิดหรือประสบการณ์ของผู้ส่งสารเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งผ่านการเลือกใช้คำศัพท์ (lexical choices) อันเป็นการแสดงความคิดและความหมายเชิงบรรยายสภาพและการกระทำของสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงตามความคิดและมุมมองของผู้ส่งสารซึ่งไม่จำเป็นต้องอาศัยบริบทในการตีความมากนัก และการใช้คำศัพท์ดังกล่าวยังมีผลต่อการสร้าง ตอกย้ำ และแสดงทัศนคติของผู้ส่งสารที่มีต่อสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงนั้นอีกด้วย เมื่อวิเคราะห์กลวิธีทางการใช้ศัพท์ที่ปรากฏในบทเพลงคืนความสุขให้ประเทศไทย พบว่าประกอบไปด้วยกลวิธีต่างๆ ได้แก่ การเรียกขาน การอ้างถึง และการใช้คำกริยาเพื่อสื่อแสดงสภาพ ดังนี้

1.1) การเรียกขาน (system of address)

การเรียกขานเป็นกลวิธีทางศัพท์ที่ใช้สื่อแทนบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งในแต่ละสังคมวัฒนธรรมอาจมีระบบการเรียกขานไม่เหมือนกัน หรือแม้แต่ในบางสถานการณ์ของการสื่อสารก็อาจใช้การเรียกขานต่างกันได้ได้ ขึ้นอยู่กับว่าผู้พูดต้องการแสดงความสัมพันธ์กับผู้ฟังในลักษณะใด ซึ่งการเรียกขานนี้สามารถสะท้อนให้เห็นทัศนคติทั้งในด้านบวกและด้านลบของผู้ส่งสารต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่กล่าวถึง การใช้คำศัพท์เพื่อเรียกขานจึงมิใช่เป็นเพียงลักษณะทางภาษาเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงระบบคิดและวิถีปฏิบัติที่มีในสังคมนั้นๆ อีกด้วย (จันทิมา อังคพณชกิจ, 2557) เมื่อพิจารณาตัวบทในบทเพลงคืนความสุขให้ประเทศไทยปรากฏกลวิธีการเรียกขานด้วยการเลือกใช้คำที่แสดงถึงสถานภาพและบทบาทของผู้ร่วมสื่อสาร เช่นการใช้คำสรรพนามแสดงสถานภาพของผู้ส่งสารในบุรุษที่ 1 ด้วยคำว่า เรา ใน (8) “เราจะทำตามสัญญา” และใน (11) “เรา จะทำอย่างซื่อตรง” การใช้คำนาม ชชาติทหาร ใน (17) “ชาติทหารไม่ยอมแพ้ฝ่าย นี่คือคำสัญญา” นอกจากนี้ยังปรากฏการใช้กลวิธีการเรียกขานผู้ร่วมสื่อสารในบทบาทของผู้รับสารอันหมายถึงประชาชนชาวไทยซึ่งมีจำนวนมากด้วยคำ มวลประชา ใน (1) “วันที่ชาติและองค์ราชา มวลประชาอยู่มาพันภัย” และ ประชาชน ใน (14) “ขอคืนความสุขให้เธอ ประชาชน” รวมถึงการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 แทนการสื่อความถึงประชาชนไทยด้วยคำ “เธอ” ใน (12) “ขอแค่เธอ จงไว้ใจและศรัทธา” และใน (14) “ขอคืนความสุขให้ เธอ ประชาชน” ซึ่งเป็นการแสดงถึงมุมมองที่แบ่งขั้วตัวตนและสถานภาพระหว่างผู้ร่วมสื่อสารที่มีบทบาทเป็นผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองภายใต้การปกครองผ่านคำเรียกขานนั้น ส่วนการใช้กลวิธีการเรียกขานเพื่อแสดงลำดับความสำคัญและสถานภาพของผู้ที่กล่าวถึง พบว่ามีการใช้คำที่สื่อถึงการหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาชนซึ่งก็คือผู้รับสารด้วยคำ ชาติ อันประกอบสร้างจากสถาบันศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชน และการใช้คำนำหน้า บังบอกลักษณะของผู้ที่กล่าวถึงเพื่อแสดงความเคารพเทิดทูนผู้ซึ่งมีฐานะเป็นผู้ปกครองประเทศและเป็นศูนย์รวมใจของประชาชนในชาติด้วยคำ องค์ราชา ใน (1) “วันที่ชาติ และ องค์ราชา มวลประชาอยู่มาพันภัย” ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเรียกขาน

ลำดับ	คำ	วลี	ข้อความ
1	ชาติ องค์กรราช มวลประชา	-	วันที่ชาติและองค์กรราช มวลประชาอยู่มาพันภัย
8	เรา	-	เราจะทำตามสัญญา
11	เรา	-	เราจะทำอย่างซื่อตรง
12	เธอ	-	ขอแค่เธอจงไว้อใจและศรัทธา
14	เธอ ประชาชน	-	(ผู้ส่งสาร) ขอคืนความสุขให้เธอ ประชาชน
17	ชาติทหาร	-	ชาติทหารไม่ยอมแพ้พ่าย นี่คือคำสัญญา

1.2) การอ้างถึง (referencing)

จันทิมา อังคพณชกิจ (2557) อธิบายเกี่ยวกับการอ้างถึงไว้ว่า การอ้างถึงเป็นการใช้คำเพื่อบ่งชี้ลักษณะ สถานภาพและตัวตนของผู้ที่ถูกกล่าวอ้างถึง และเป็นการแสดงมุมมองของผู้ส่งสารที่มีต่อสิ่งหรือบุคคลที่กำลังกล่าวถึง โดยการใช้กลวิธีการอ้างถึงอาจประกอบไปด้วยคำคำเดียว วลี หรือประโยคก็ได้ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระและมุมมองของผู้ส่งสารในสถานการณ์ของการสื่อสารนั้น การอ้างถึงจะมีลักษณะใกล้เคียงกับการใช้ชื่อและการเรียกชื่อ (name and naming) เพียงแต่การอ้างถึงนั้นจะใช้คำบ่งชี้ต่างๆ เช่น นี่ นั่น โน่น แทนการกล่าวถึงชื่อโดยตรงเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการกล่าวถึงในตัวตนได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาตัวตนในเพลงคืนความสุขให้ประเทศไทย พบว่ามีกลวิธีการอ้างถึงสถาบันสำคัญของชาติด้วยคำ องค์กรราช, มวลประชา ใน (1) “วันที่ชาติและองค์กรราช มวลประชาอยู่มาพันภัย” คำ แผ่นดิน และ ประเทศไทย ใน (10) “แล้วแผ่นดินที่งดงามจะคืนกลับมา” (13) “แผ่นดินจะดีในไม่ช้า” และ (18) “ความสุขจะคืนมา ประเทศไทย” รวมถึงการใช้วลี “คนที่เดินเข้ามา” เพื่ออ้างถึงและแทนความหมายของทหาร ใน (5) “ขอเป็นคนที่เดินเข้ามา” ไม่อาจให้หายไป” จากกลวิธีการใช้คำอ้างถึงดังตัวอย่างที่ยกมาจะพบว่ามีการใช้คำและวลี ที่สื่อความถึงสถาบันหลักที่สำคัญอันประกอบไปด้วย สถาบันกษัตริย์ การปกครอง และประชาชน เช่น ใช้คำ “องค์” นำหน้า “ราชา” เพื่อแสดงความสำคัญของความเป็นสถาบันกษัตริย์ที่ได้รับการยกย่องเทิดทูนอย่างยิ่ง ใช้คำ “มวล” นำหน้า “ประชา” เพื่อแสดงนัยถึงการอันยิ่งใหญ่ของทหารที่ต้องดูแลประชาชนจำนวนมาก ถ้อยคำเหล่านี้สื่อความถึงปฏิสัมพันธ์ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ร่วมสื่อสารที่ถูกยึดโยงร้อยรัดเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายใต้คำว่า ประเทศไทย ซึ่งผู้ร่วมสื่อสารทุกคนจะต้องให้ความสำคัญตระหนักถึงค่าและให้การปกป้อง ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การอ้างถึง

ลำดับ	คำ	วลี	ข้อความ
-------	----	-----	---------

1	องค์ราชา มวลประชา	-	วันที่ชาติและองค์ราชา มวลประชา อยู่มาพັນภัย
5	-	คนที่เดินเข้ามา	(ผู้สังสาร) ขอเป็นคนทีเดินเข้ามา ไม่อาจให้สลายไป
10	แผ่นดิน	-	แล้วแผ่นดินทั้งตงามจะคืนกลับมา
13	แผ่นดิน	-	แผ่นดินจะดีไม่ช้า
18	ประเทศไทย	-	ความสุขจะคืนมา ประเทศไทย

1.3) การใช้คำกริยา (verb forms)

ในงานของจันทิมา อังคพณิชกิจ (2557) และจันทิมา เอี่ยมานนท์ (2549) ได้ชี้ให้เห็นกลวิธีทางศัพท์ที่เกิดขึ้นจากการใช้คำกริยา ในแง่ที่ว่า การใช้คำกริยาหรือการแสดงการกระทำ (Doing) เป็นวิธีการใช้คำศัพท์แสดงสภาพเหตุการณ์ การกระทำ ความคิด ความรู้สึกของผู้ร่วมสื่อสาร เช่น เดิน กิน หัวเราะ ร้องไห้ ดีใจ เสียใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ฯลฯ และยังใช้เพื่อพบข้อลักษณะของสิ่งที่กล่าวถึง เช่น ลูกโซน จดงาม เป็นต้น โดยการวิเคราะห์การใช้คำกริยาในทวับทประเภทต่างๆ จะพิจารณาจากการใช้คำหรือวลี ที่แสดงกิจกรรมหรือการกระทำที่ปรากฏอยู่ในทวับทรวมกับการพิจารณาคำที่สัมพันธ์กับคำกริยานั้นๆ ด้วย การพิจารณาที่การกระทำมีความสำคัญในการทำความเข้าใจสิ่งที่กล่าวถึงว่ามีตัวตนในสถานะอย่างไรในท่ามกลางการสื่อสารของบุคคล เช่น ในฐานะของผู้กระทำ (activated) หรือผู้รับสภาพการกระทำ (passivated) เมื่อพิจารณาทวับทในเพลงคืนความสุขให้ประเทศไทย พบว่า มีการใช้กลวิธีการใช้คำกริยาเพื่อแสดงสภาพของผู้สังสารซึ่งหมายถึงคณะรักษาความสงบแห่งชาติในฐานะของผู้กระทำเพื่อประโยชน์สุขของผู้ร่วมสื่อสารซึ่งหมายถึงสมาชิกในสังคมไทย ดังปรากฏการใช้กริยาลีขออูดแลคคุมครองด้วยใจ ในข้อความที่ (2) “**ขออูดแลคคุมครองด้วยใจ** นี่คือคำสัญญา” ขอเป็นคนทีเดินเข้ามา ใน (5) “ขอเป็นคนที**เดินเข้ามา**ไม่อาจให้สลายไป” รวมถึงการใช้กริยาลี นำรักกลับมา ใน (6) “**เพื่อนำรักกลับมา**ต้องใช้เวลาเท่าไร” ขอคืนความสุข ใน (14) “**ขอคืนความสุข**ให้เธอประชาชน” ตลอดจนกริยาลี ต้องเห็นเดเห็น้อยก็รู้ ใน (15) “**วันนี้ต้องเห็นเดเห็น้อยก็รู้**” และกริยาลี จะขอสู ในข้อความ (16) “**จะขอสูกับอันตราย**” และหากพิจารณาข้อความดังที่ยกมานี้ตามหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์จะพบว่ามีกริยาละผู้กระทำ (activated) ซึ่งหมายถึงคณะรักษาความสงบแห่งชาติไว้ นอกจากนั้นยังพบกลวิธีใช้กริยาลี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ร่วมสื่อสาร ดังใน (11) “**เราจะทำอย่างซื่อตรง**” และ ใน (12) “**ขอแค่เธอจงไวใจและศรัทธา**” นอกจากการใช้คำกริยาเพื่อแสดงสภาพของผู้กระทำดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้สังสารยังเลือกใช้คำกริยาเพื่อแสดงสภาพของผู้รับการกระทำและผู้ที่ถูกกล่าวถึงซึ่งความหมายในทวับทคือสถาบันกษัตริย์ ว่ามีสถานะภาพของการได้รับการปกป้องให้ “อยู่มาพັນภัย” ดังปรากฏในข้อความ (1) “วันที่ชาติและองค์ราชา มวลประชา**อยู่มาพັນภัย**” ด้วยการ “อูดแลคคุมครอง” ของผู้สังสาร ดังในข้อความ (2) และการพยายามแก้ไขสิ่งที่ป็นปัญหาและอุปสรรคของชาติ ดังใน (7) “**โปรดจงรอได้ไหมจะข้ามผ่านความบาดหมาง**” อย่างไม่ยอมแพ้พ่าย ในข้อความ (17) “**ชาติทหารไม่ยอมแพ้พ่าย**” นี่คืคำสัญญา” นอกจากนี่ยังพบกลวิธีการใช้คำกริยาเพื่อแสดงสภาพของสิ่งที่กล่าวถึง เช่น การใช้กริยา เษชฌู ใน

(3) “วันนี้ชาติ*เผชิญ*พาลภัย” และ การใช้กริยา ลูกโซ่ ใน (4) *ไฟลูกโซ่* ขึ้นมาทุกครา เพื่อสื่อความถึงสภาพที่ทำให้เกิดความไม่สงบสุขขึ้นในสังคมไทยและการเผชิญกับพาลภัยของผู้ส่งสารจะสามารถนำความสุขให้ “คืนกลับมา” ยังประเทศไทยได้ในที่สุด ดังในข้อความ (10) “แล้วแผ่นดินที่งดงามจะ*คืนกลับมา*” และ ใน (18) “ความสุขจะ*คืนมา*ประเทศไทย” ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การใช้คำกริยา

ลำดับ	คำ	วลี	ข้อความ
1	-	อยู่มาพันธ์	วันที่ชาติและองค์ราชา มวลประชาอยู่มาพันธ์
2	-	ขอดูแล คุ่มครอง	(ผู้ส่งสาร) ขอดูแลคุ่มครองด้วยใจ นี่คือคำสัญญา
3	เผชิญ	-	วันนี้ชาติ <i>เผชิญ</i> พาลภัย
4	-	ลูกโซ่ขึ้นมา	<i>ไฟลูกโซ่</i> ขึ้นมาทุกครา
5	-	เดินเข้ามา	(ผู้ส่งสาร) ขอเป็นคนเดินเข้ามา ไม่อาจให้สายไป
6	-	นำรักกลับมา	เพื่อนำรักกลับมา ต้องใช้เวลาเท่าไร
7	รอ	ข้ามผ่าน	โปรดจงรอได้ไหม (ผู้ร่วมสื่อสาร) จะข้ามผ่านความบาดหมาง
8	ทำ	-	เราจะทำตามสัญญา
9	ขอ	-	(ผู้ส่งสาร) ขอเวลาอีกไม่นาน
10	-	คืนกลับมา	แล้วแผ่นดินที่งดงามจะ <i>คืนกลับมา</i>
11	-	ทำอย่างซื่อตรง	เราจะทำอย่างซื่อตรง
12	จงไว้ใจ ศรัทธา	-	ขอแค่จงไว้ใจและศรัทธา
13	-	ขอคืนความสุข	ขอคืนความสุขให้เธอประชาชน
14	-	ต้องเห็นดเห็น้อยก็รู้	วันนี้ต้องเห็นดเห็น้อยก็รู้
15	-	จะขอสู้	(ผู้ส่งสาร) จะขอสู้กับอันตราย
16	-	ไม่ยอมแพ้พ่าย	ชาติทหารไม่ยอมแพ้พ่าย นี่คือคำสัญญา

2) กลวิธีทางวจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatic Strategies)

กลวิธีทางวจนปฏิบัติศาสตร์และวาทกรรมเป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารไปยังผู้รับสารเพื่อให้เกิดความคิด ทศนคติ และมีการตอบสนองที่ตรงกับเจตนาของผู้ส่งสารในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการตีความจะต้องอาศัยทั้งบริบททางภาษาและบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่มีอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ร่วมสื่อสารเพื่อให้เข้าใจความหมายและรวมถึงความรู้หรือความคิดที่แฝงอยู่ในตัวบทได้ โดยการวิเคราะห์จะต้องพิจารณาตั้งแต่ในระดับคำ วลี ประโยค อนุพยางค์ไปจนถึงระดับตัวบทที่ต้องอาศัยความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของข้อความในตัวบทและระหว่างตัวบทด้วย (จินทิมา อังคพณิชกิจ, 2557) กลวิธีทางวจนปฏิบัติศาสตร์และวาทกรรมมีอยู่หลายกลวิธีด้วยกัน ซึ่งกลวิธีที่พบในงานวิจัยนี้ ได้แก่ การใช้มูลบท การปฏิเสธ การใช้วจนกรรม และการใช้อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์

2.1) การใช้มูลบท (presuppositions)

การใช้มูลบทเป็นกลวิธีทางภาษาที่ทำให้เข้าใจโดยนัยว่ามีข้อความ หรือเหตุการณ์บางอย่างปรากฏขึ้นมาก่อนหน้า หรือมีความคิดและเจตนาบางประการที่แฝงอยู่ในตัวบท โดยในงานวิจัยนี้พบว่าผู้ส่งสารมีการใช้มูลบทเพื่อแสดงสภาพอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ดังจะพบได้ในข้อความ (1) วันที่ชาติและองค์กรชาวมวลประชายุมาพินัย ข้อความ (3) วันที่ชาติเผชิญพาลภัย และในข้อความ (7) ข้ามผ่านความบาดหมาง เป็นต้น

2.2) การปฏิเสธ (negation)

การปฏิเสธเป็นเครื่องมือทางภาษาที่สำคัญประการหนึ่งในการแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีตและต้องการให้เห็นถึงสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งผู้ส่งสารจะมีการใช้ภาษาที่แสดงถึงข้อมูลที่มีความขัดแย้งกับความคิด เหตุการณ์หรือข้อมูลที่มีมาก่อนหน้านี้ด้วยรูปภาษาแสดงการปฏิเสธ เช่น ไม่ ไม่ใช่ ไม่ได้ โดยรูปภาษาแสดงการปฏิเสธมักจะปรากฏอยู่หน้าคำศัพท์ที่แสดงความรู้สึก เช่น ไม่อาจให้สายไป ในข้อความ (5) “ขอเป็นคนที่เดินเข้ามา **ไม่อาจให้สายไป**” และ ไม่ยอมแพ้พ่าย ในข้อความ (17) ชาติทหาร**ไม่ยอมแพ้พ่าย** นี่คือคำสัญญา” เพื่อเป็นการตอกย้ำบทบาทของผู้ส่งสารซึ่งหมายถึงคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้ผู้รับสารซึ่งหมายถึงสมาชิกในสังคมไทยให้เกิดความรู้สึกมั่นใจและปลอดภัย

2.3) การใช้วัจนกรรม (speech acts)

วัจนกรรมเป็นการใช้ภาษาที่แสดงเจตนาบางอย่างของผู้ส่งสารที่ต้องการสื่อไปถึงผู้รับสารโดยตรงเพื่อให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การขอร้อง การตักเตือน การสัญญา เป็นต้น ในงานวิจัยนี้ พบว่าผู้ส่งสารมีการใช้วัจนกรรมแสดงความรู้สึกเพื่อสื่อความถึงความคิดต่อสิ่งที่กำลังประสบ เช่น วันที่ต้องเหน็ดเหนื่อยก็รู้ ในข้อความ (15) นอกจากนั้นยังพบวัจนกรรมการสัญญาเพื่อแสดงให้ผู้รับสารได้ทราบถึงสิ่งที่ผู้ส่งสารตั้งใจจะกระทำในอนาคตและเป็นการตอกย้ำให้ผู้รับสารมีความมั่นใจว่าสิ่งที่ผู้ส่งสารสื่อความออกไปนั้นจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแน่นอน ดังในข้อความ (2) “ขอดูแลคุ้มครองด้วยใจ นี่คือคำสัญญา” และในข้อความ (17) “ชาติทหารไม่ยอมแพ้พ่ายนี่คือคำสัญญา” รวมถึงการใช้วัจนกรรมการขอร้อง ในข้อความ (7) “โปรดจรรอได้ไหม จะข้ามผ่านความบาดหมาง”

2.4) การใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (conceptual metaphor)

การใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์จัดอยู่ในประเภทของการใช้ความเปรียบให้สิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยการนำสองสิ่งที่ต่างกันแต่มีคุณสมบัติร่วมกันมาทำให้เกิดมโนทัศน์ว่าสองสิ่งนั้นมีลักษณะอย่างเดียวกัน ซึ่งเป็นกลวิธีทางภาษาที่ผู้ส่งสารใช้สื่อสารเพื่อให้ผู้รับสารเกิดจินตภาพบางอย่าง จากการวิเคราะห์ตัวบทพบว่าการใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ปรากฏอยู่ ดังในข้อความ (3) วันที่ชาติเผชิญพาลภัย ข้อความ(4) **ไฟ**ลุกโชนขึ้นมา และในข้อความ (16) จะต่อสู้กับ**อันตราย** ซึ่งผู้ส่งสารใช้การอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ ด้วยการเปรียบเทียบความแตกสามัคคีของคนในชาติเป็นดังพาลภัย ไฟ และเป็นอันตราย เพื่อสร้างจินตภาพและพลังในการสื่อความไปยังผู้รับสารให้เกิดความตระหนักในสิ่งที่กล่าวถึงได้มากยิ่งขึ้น

3) กลวิธีทางวาทศิลป์ (Rhetorical Strategies)

กลวิธีทางวาทศิลป์เป็นการสื่อสารโดยใช้ศิลปะแห่งภาษาทั้งในด้านถ้อยคำและเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสื่อสารไปยังผู้รับด้วยรูปแบบที่แตกต่างจากความเรียงร้อยถ้อยคำธรรมดา โดยอาจจะใช้วาทศิลป์ในลักษณะของคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ เช่น คำขวัญ กลอน กาพย์ โคลง และบทเพลง เป็นต้น ซึ่งตัวบทที่ใช้ศึกษาในงานวิจัยนี้จัดอยู่ในประเภทของคำประพันธ์ที่ต้องอาศัยคุณสมบัติทางด้านเสียงและคำ ที่มีความไพเราะ สัมผัส คล้องจองกัน มาเรียบเรียงให้ต่อเนื่องเป็นเรื่องราวอย่างมีศิลปะ ผสานกับท่วงทำนองอันไพเราะเพื่อให้ง่ายต่อการจดจำและมีความคงทนต่อการจดจำของผู้รับสารได้มากที่สุด นอกจากนี้การที่ผู้ส่งสารเลือกใช้กลวิธีทางวาทศิลป์ด้วยการสื่อสารผ่านบทเพลงยังเป็นการกล่อมเกลาด้านอารมณ์และพฤติกรรมของผู้รับสารให้คล้อยตามทรรศนะของผู้ส่งสารโดยปราศจากความรุนแรงดังวัตถุประสงค์ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ต้องการให้ผู้รับสารได้รู้สึกผ่อนคลาย ไม่รู้สึกถูกกดดันอีกด้วย

5. สรุปและอภิปรายผล

แนวคิดที่เชื่อว่า มนุษย์และการใช้ภาษามีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับวิถีปฏิบัติของสมาชิกในสังคมอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ หล่อหลอมให้ผู้ใช้ภาษาเชื่อเช่นนั้นและเห็นเป็นเรื่องราวธรรมดา ดังที่พระยาอนุমানราชชน เคยแสดงทรรศนะในประเด็นนี้ไว้ในนิรุกติศาสตร์ ภาค 1 ว่า

โดยเหตุที่คนตามปรกติรู้จักใช้ภาษาได้ทุกคนตามที่ตนได้รับอบรมมา
และใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารและถ่ายทอดความคิดความรู้สึกให้แก่กันอยู่ทุกวัน
จึงเห็นเป็นธรรมดาไป ไม่ใคร่มีผู้สนใจยิ่งไปกว่าอ่านออกเขียนได้ตามแบบแผน
ที่วางไว้เป็นหลักในภาษาของตนเท่านั้น

(อนุমানราชชน, 2499, อ้างถึงใน นพพร ประชากุล, 2552, น.362)

สภาวะที่เห็นเป็นธรรมดานี้จึงกล่อมเกล่าให้ผู้ใช้ภาษาสยบยอมอย่างปราศจากการตั้งคำถามถึงอำนาจและอุดมการณ์ที่แฝงเร้นในโครงสร้างและกลวิธีทางภาษาในการสื่อสารโดยเฉพาะการถูกกำหนดให้รับและใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านการจัดลำดับชั้นของภาษาในสังคมซึ่งก็คือรูปแบบหนึ่งของการกำหนดตำแหน่งแห่งที่หรือสถานภาพของผู้ใช้ภาษาว่าอยู่ในบทบาทใด รวมถึงมีสิทธิในการใช้ภาษาอย่างไร

ดังที่แฟร์คลอฟ (Fairclough, 1995 อ้างในสรณี และคณะ, 2544) นักคิดแนววิพากษ์ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสังคม วัฒนธรรม กับภาษาในการสื่อสารจริงทั้งในระดับบทสนทนาต่อหน้าและในระดับสื่อมวลชน โดยเขาได้นำเสนอมุมมองหนึ่งของความสัมพันธ์นี้ว่า ปฏิบัติการทางสังคมและการใช้ภาษาของเรามีความเปราะบางเป็นผลกันซึ่งปกติแล้วเราไม่อาจจะระหัดระหนี่ในข้อนี้ นอกจากนั้นเขายังเห็นว่า

ในทุกสังคมทุกวัฒนธรรมจะปรากฏพบอุดมการณ์เชิงอำนาจแอบแฝงอยู่ในการใช้ภาษาในวาทกรรม การสื่อสารทุกรูปแบบ ดังที่ปรากฏในการใช้กลวิธีทางภาษาผ่านตัวบทในบทเพลง “คืนความสุขให้ประเทศไทย” ที่มีการนำอุดมการณ์เชิงอำนาจในด้านบทบาทและสถานภาพของทหารซึ่งเป็นผู้ปกครองกับประชาชนซึ่งเป็นผู้อยู่ภายใต้การปกครองแฝงอยู่ในการใช้คำอยู่หลายแห่ง

การสร้างสรรคิบทเพลง “คืนความสุขให้ประเทศไทย” ซึ่งจัดอยู่ในประเภทวรรณกรรมที่ต้องอาศัยการสื่อสารผ่านภาษาขึ้นมาชิ้นหนึ่งจึงเปรียบเสมือนการสร้าง “วาทกรรม” ขึ้นมาชุดหนึ่งเช่นกัน กล่าวคือ ผู้ประพันธ์เพลงจะมีอำนาจในการเลือกสร้าง เลือกนำเสนอหรือเลือกปิดกั้นอุดมการณ์บางอย่าง จนอาจกล่าวได้อีกแง่มุมหนึ่งได้ว่า แท้ที่จริงแล้ว “วรรณกรรม” ก็คือ ภาควิธีการของวาทกรรม เหตุเพราะวรรณกรรมย่อมสัมพันธ์และเป็นเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งของสังคม ปัญหาจึงมักอยู่ที่ว่า วรรณกรรมเป็นเครื่องมือของใคร ใครเป็นผู้จรรยาและจรรยาเพื่อรับใช้ใคร วรรณกรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกฎเกณฑ์การพัฒนาสังคม สังคมมนุษย์เคลื่อนไหวไปทางใด วรรณกรรมก็พัฒนาไปตามทางนั้น อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (พลศักดิ์, 2522) การใช้กลวิธีทางภาษาที่คณะรักษาความสงบแห่งชาตินำเสนอในตัวบทด้วยการนำวาทกรรม “ความเป็นชาติ” และวาทกรรม “คืนความสุข” สื่อความไปยังผู้ร่วมสื่อสาร โดยมุ่งหวังให้กลวิธีดังกล่าวมีผลต่อการสร้าง ตอกย้ำ และแสดงทัศนคติที่มีของผู้ส่งสารสื่อไปยังประชาชนไทย ให้ตระหนักในความหมายของวาทกรรมดังกล่าว และเมื่อพิจารณาการสื่อความหมายของ “ชาติ” ในตัวบทจะสอดคล้องกับที่ นพพร (2552, น. 336-337) อธิบายว่า ชาติหรือรัฐชาติ ก็คืออุดมคติแห่งความเป็นเอกรูป (uniformity) และเป็นผลผลิตของจินตนาการอันยิ่งใหญ่ที่ใฝ่ฝันจะรวบรวมผู้คน อันมีรากเหง้า วิถีชีวิต วัฒนธรรมแตกต่างกันไกลกัน ให้มาอยู่ภายใต้ความเชื่อที่ว่าทุกคนร่วมเผ่าพันธุ์สายโลหิตเดียวกัน ซึ่งการผลิตและส่งผ่านชุดความคิดของวาทกรรมดังกล่าวไปยังผู้ร่วมสื่อสารภายใต้การรวมความด้วยคำคำเดียว และการอาศัยชุดวาทกรรม “คืนความสุข” เพื่อสื่อสารไปยังผู้รับด้วยจุดมุ่งหมายให้เกิดการตีความในแง่บวกและการใช้วัจนกรรมการอ้างถึงความเป็นปึกแผ่นของสถาบันชาติ และสถาบันกษัตริย์ รวมถึงการใช้วัจนกรรมการสัญญาเพื่อตอกย้ำความมั่นใจให้แก่ผู้รับสาร จึงจัดเป็นภาควิธีการของวาทกรรมรูปแบบหนึ่ง

หากแต่เมื่อการสื่อสารนั้นเป็นการสื่อในระดับมหัพภาคซึ่งมีความหลากหลายทางวิถีปฏิบัติและทรงสถานะของผู้ร่วมสื่อสาร การตีความคำศัพท์ในตัวบทระหว่างผู้ร่วมสื่อสารที่มีประสบการณ์หรือหล่อหลอมจากชุมชนวิถีปฏิบัติ (community of practice) ที่ต่างกัน ทั้งในวิถีปฏิบัติของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ได้รับการหล่อหลอมจากบทบาทความเป็นทหารที่ต้องรักและสามัคคีเป็นหนึ่งเดียวกันกับวิถีปฏิบัติของประชาชนที่มีความหลากหลายทั้งในด้าน สถานภาพ การศึกษา อาชีพ ศาสนา หรือกระทั่งเจตคติเกี่ยวกับระบบการบริหารประเทศ จึงย่อมทำให้เห็นมุมมองเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังกล่าวถึงต่างกันไปและมักเกิดการต่อรองทางความคิดและทัศนคติ อันเป็นหน้าที่ด้านระหว่างบุคคลของภาษา (interpersonal function of language) ตามแนวคิดของภาษาศาสตร์หน้าที่ซึ่งระบบตามไปด้วย เมื่อพิจารณาตามแนวคิดที่ว่าชุดของความคิดที่อยู่ในรูปของวาทกรรมแต่ละเรื่องล้วนมีระบบและเหตุผลของตนในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยวาทกรรมชุดเดียวกันแต่ต่างระบบความคิดและเหตุผล ก็จะมี

ความแตกต่างกันออกไป วาากรรมแต่ละชุดในเรื่องเดียวกันจึงมีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงขัดแย้งอยู่เสมอ และต่างก็มีฐานทางความคิดที่สร้างขึ้นมาเพื่อสร้างความถูกต้องให้กับวาากรรมของกลุ่มตนโดยมีภาคปฏิบัติ การของวาากรรมเป็นตัวกำหนดขอบเขตของสิ่งที่จะพูด วาจะพูดเรื่องอะไรด้วยกลวิธีใด และให้ใครเป็นผู้พูด จึงจะได้รับความหมายสื่อสารกันเข้าใจเป็นที่ยอมรับในสังคม

นอกจากนั้น ภาคปฏิบัติการของวาากรรมยังทำให้ผู้พูดมีอำนาจและความชอบธรรมในการพูดถึงเรื่องนั้นๆ โดยปริยาย ดังเช่น การทำให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติมีอำนาจโดยชอบธรรมที่จะพูดถึงและกำกับดูแลวิถีปฏิบัติของประชาชนเพื่อความสงบสุขของประเทศชาติด้วยการตีความความหมายของวาากรรมความรักชาติและความสงบสุขตามมโนทัศน์ของผู้ปกครอง ในขณะที่ประชาชนซึ่งเป็นผู้อยู่ภายใต้การปกครองและอยู่ในบทบาทของการเป็นผู้รับจากการสื่อสารเพียงช่องทางเดียว (one way communication) อาจไม่มีอำนาจและความชอบธรรมในการพูดถึงเรื่องดังกล่าวในวาากรรมชุดเดียวกันด้วยมโนทัศน์ที่แตกต่าง ดังที่โนเลสและมัลมคิเยร์ (Knowles and Malmkjiser, 1996) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ใดมีอำนาจในการสร้างความหมายผู้นั้นจะสามารถกำหนดขอบข่ายความคิดของสังคมได้ ดังนั้น การนำเสนอบทเพลง “คืนความสุขให้ประเทศไทย” จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสื่อสารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่มีบทบาทเป็นผู้ส่งสารในฐานะของผู้กระทำที่ได้รับการหล่อหลอมและถ่ายทอดความคิดและวิถีปฏิบัติ (practice) จากชุมชนปฏิบัติการ (community of practice) ของความเป็นทหาร ผ่านการผลิตตัวบทเป็นข้อความ (discourse) ที่แผ่อำนาจและอุดมการณ์ในด้านต่างๆ เช่น อุดมการณ์ด้านความรักชาติ และความเชื่อมั่นในสถาบันทหาร ด้วยการอ้างถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว “วันที่ชาติและองค์ราชา มวลประชาชนอยู่มาพັນภัย” ว่าเป็นเพราะการปกป้องคุ้มครองของทหาร หรือการสร้าง ความเชื่อมั่นให้ประชาชนด้วยการใช้วาทกรรมการสัญญาว่า “แผ่นดินจะดีในไม่ช้า ความสุขจะคืนมา” รวมถึงยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงบทบาทความเป็นผู้ปกครองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เป็นผู้มีอำนาจให้สิทธิ์แก่ประชาชนในบทบาทของผู้รับสารในฐานะผู้รับการกระทำที่อยู่ภายใต้ปกครองในการที่จะพูดหรือไม่พูดในเรื่องใดด้วยเช่นกัน

บทสรุปแห่งปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสื่อสารที่เกิดขึ้นจากการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อสื่อสารมูลเหตุแห่งการเข้ามามีอำนาจและควบคุมพฤติกรรมของประชาชนในสังคมผ่านบทเพลงคืนความสุขให้ประเทศไทย โดยมีทฤษฎีและมุมมองหวังในการคืนความสุขให้แก่ประชาชนจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงสามารถเป็นไปได้ทั้งการตอบรับและการเพิกเฉย เพราะการตีความภาษาและวาากรรมในตัวตนที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องการส่งไปยังประชาชนชาวไทย ไม่อาจนำมาพิจารณาเพียงรูปประโยคตามหลักเกณฑ์ทางภาษา หากแต่ยังต้องอาศัยการตีความจากตัวตนที่แสดงถึงแหล่งรวมความสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดการสื่อสารความเข้มข้นใหม่ตามประสบการณ์และทฤษฎีของผู้รับสารที่ต่างกันอย่างอีกด้วย ดังนั้น การรับรู้และตีความข้อมูลรวมถึงทฤษฎีที่มีต่อการเข้ามามีอำนาจกับประชาชนไทยของคณะรักษาความสงบแห่งชาติด้วยการใช้กลวิธีทางภาษาต่างๆ ผ่านตัวบทในเพลงคืนความสุขให้ประเทศไทยของประชาชนในบทบาทของผู้ร่วมสื่อสารจึงมีความแตกต่างตามฐานคติและมโนทัศน์เกี่ยวกับนิยามของวาากรรมดังกล่าว อันเป็นคุณลักษณะของภาคปฏิบัติการทางวาากรรมในสังคม

อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะการมองปัญหาที่ต่างกัน ย้อนนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาที่ต่างกันด้วยความพยายามในการสื่อสารไปยังประชาชนไทยให้เกิดความรับรู้และเข้าใจตรงกันอย่างปราศจากข้อขัดแย้งจึงเป็นเรื่องที่ยากต่อการกำกับและควบคุมตราบเท่าที่มนุษย์ยังคงดำรงอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของภาษาซึ่งก็คือภาคปฏิบัติการของอำนาจและวาทกรรมที่หล่อหลอมวิถีปฏิบัติของมนุษย์ในสังคมอยู่เช่นนี้

เอกสารอ้างอิง

- กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์ และ ชีรณัฐ โชคสุณินช. (2551). *วาทกรรมประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมมานนท์, บรรณาธิการ. (2549). "บทบรรณาธิการ." ใน *มองสังคมผ่านวาทกรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา อังคพาณิชกิจ. (2557). *การวิเคราะห์ข้อความ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จันทิมา เอี่ยมมานนท์. (2549). *การศึกษาวาทกรรมเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อเอดส์ในสังคมไทยตามแนวปฏิพัทธ์วิเคราะห์*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุตินา ทองวชิระ. (2554). ผลของการบำบัดทางการพยาบาลโดยใช้ดนตรีร่วมกับการจัดสิ่งแวดล้อม ต่อพฤติกรรมกระวนกระวายของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม. *วารสารพญาวินยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ* 12 (2), 1-14.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2542). *วาทกรรมการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- นัทธนัย ประสานนาม. (2557). *วรรณกรรมไทยร่วมสมัยในบริบทของนักวิจัยต่างสาขา*. ใน *อภิถันณ์ เกษมผลกุล (บรรณาธิการ) บทความคัดสรรในการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง ที่ทรรณ์ ภาษา วรรณกรรม วัฒนธรรม การสื่อสารในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน*, หน้า 131-190. กรุงเทพฯ: หิยนิ หยางการพิมพ์.
- นพพร ประชากุล. (2552). *ยอกอักษร ย่อนความคิด*. กรุงเทพฯ: อ่านและวิชาษา.
- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2522). *วรรณกรรมการเมือง*. กรุงเทพฯ: กราฟิการ์ต.
- สรณั วังศ์เบ็ญสัจจ์, หัทยา จันทรหมักร และศตนันต์ เป็ญบุญทา. (2547). หนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัล: การวิเคราะห์เชิงวาทกรรมและวรรณกรรม. ใน *กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมมานนท์ (บรรณาธิการ). มองสังคมผ่านวรรณกรรม*, หน้า 187- 221. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2557). *เพลงคินความสุขให้ประเทศไทย. ไทยคู่ฟ้า*.

- Bartes, R. (1980). "Inaugural Lecture, College de France." *From A Barthes Reader*. Edited with and intro. Susan Sontag. New York: Hill and Wang.
- Buckwalter, K., Hartsock, J., and Gaffney, J. (1985). Music therapy. In Bulechek, G. and McCloskey, J. (Eds.), *Nursing interventions: Treatments for nursing diagnoses*. Philadelphia: Saunders.
- Dallmayr, Fred R. (1984). *Language and Politics: Why Does Language Matter to Political*. Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press.
- Foucault, M. (1972). *The Archaeology of Knowledge*. New York: Pantheon Book.
- Knowles, M. and R. and Malmkjser. (1996). *Language and Control in Children's Literature*. London: Routledge.